

Zdravím devátáky a posílám další poznámky z dějepisu.

60. léta v ČESKOSLOVENSKU

- od r. 1957 – prezidentem Antonín Zápotocký (zároveň i 1. Tajemník ÚV KSČ)
- na konci 50. Let nastala krize centrálně plánovaného hospodářství – v průběhu 2. pětiletky se podařilo zvýšit průmyslovou produkci – hl. v těžkém průmyslu, v zemědělství proběhla 2. vlna kolektivizace – na základě těchto výsledků byla „dokončena výstavba socialismu“
- byla proto přijata nová socialistická ústava a s ní i nový název republiky **Československá socialistická republika (ČSSR) a nový státní znak**
- ústavou byla potvrzena vedoucí úloha KSČ, bylo zaručeno právo na práci (kdo nepracoval, mohl skončit ve vězení)
- krátkodobé zlepšení ekonomiky skončilo krachem 3. pětiletky (byly zde stanoveny nereálné cíle)
- na začátku 60. let došlo k problému se zásobováním (nedostatek uhlí, potravin, hygienických potřeb, oblečení, elektroniky ap.), lidé stáli mnohametrové fronty a mnohdy se na ně ani nedostalo
- další pokus o reformu hospodářství se snažil provést **Ota Šik** – pokusil se **zavést prvky tržního hospodářství** – uvolnění v oblasti ekonomiky šlo ruku v ruce i s uvolněním v dalších oblastech, týkalo se také politické a kulturní sféry
- v r. 1960 prezident vyhlásil amnestii, na střední a vysoké školy se mohli vrátit ti, kteří do té doby měli zakázáno studovat
- konala se též 2. celostátní spartakiáda na Strahové
- na silnice vyjela nová Škoda 1000 MB
- zmírnila se cenzura, byly vydávány knihy dříve zakázaných autorů (M. Kundery, L. Vaculíka), v roce 1963 vznikla rocková skupina Olympic, vrchol zažíval i československý film (Starci na chmelu, Ostře sledované vlaky, Lásky jedné plavovlásky), vznikaly nové divadelní scény Semafor, Rokoko, Na zábradlí
- v polovině 60. let dochází ke kritice režimu a vypuká politická krize

- kritika režimu (dění ve státě a komunistický režim) vyvrcholila v roce 1967 na IV. sjezdu československých spisovatelů, ke kritice se přidali i studenti škol, docházelo k demonstracím (demonstrace byly rozháněny obušky STB)

POKUS O ZMĚNU V ROCE 1968

- reformy probíhající ve společnosti vedly k **odvolání A. Novotného** z funkce 1. tajemníka ÚV KSČ a **zvolení Alexandra Dubčeka** – začal obrodný proces nazývaný jako tzv. „pražské jaro“, byla zrušena cenzura
- v březnu 1968 **odstoupil z funkce prezidenta A. Novotný a zvolen byl Ludvík Svoboda**, předsedou vláda se stal Ota Šik a místopředsedou Oldřich Černík
- byl přijat Akční program KSČ – vyslovil se pro demokratický socialismus – **socialismus s lidskou tváří** (to znamenalo svobodu tisku, vyznání, shromažďování, upravení vztahů mezi Čechy a Slováky, reforma hospodářství atd.)
- byl obnoven Junák, založeny **organizace K 231** – organizace politických vězňů 50. let – požadovala prošetření a rehabilitaci nespravedlivě odsouzených, dále vznikl **KAN** – Klub angažovaných nestraníků
- velmi silně kritizoval dění v naší republice SSSR
- uvolnění poměrů vedlo k aktivitě občanů, kteří se zajímali o průběh a postup reformy – v červnu 1968 vydal **manifest Dva tisíce slov k dělníkům, rolníkům, vědcům, umělcům a každému** (kritizoval pomalý průběh reformy a požadoval další demokratické změny), tento dokument podepsalo přes 40 000 československých občanů
- obavy z vývoje v Československu vyjádřil nejen SSSR, ale i další představitelé komunistických stran východního bloku
- v červenci 1968 se konala **schůzka komunistických zástupců ve Varšavě**, kde se měl projednávat osud ČSSR. **Zástupci Československa se odmítli schůzky zúčastnit** – výsledkem byl tzv. varšavský dopis, ve kterém bylo vedení KSČ vyzváno k ukončení kontrarevoluce – vedení KSČ ho ale odmítlo
- došlo k dalším jednáním mezi představiteli ÚV KSSS L. Brežněvem a ÚV KSČ A. Dubčekem – ten slíbil, že se postaví protisocialistickým živlům
- v polovině srpna 1968 se členové protireformního křídla komunistů – V. Bilák, A. Indra a D. Kolder rozhodli, že napíší KSSS tzv. zvací dopis, ve kterém požádají SSSR o pomoc proti kontrarevoluci

- **proto v noci z 20. na 21. srpna 1968 došlo k invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa (označovaná jako operace Dunaj), zúčastnila se jí vojska SSSR, Polska, Maďarska, Bulharska a NDR – došlo k vojenskému potlačení pokusu o reformu (pokus o vytvoření dělnicko-rolnické vlády nevyšel)**
- lidé žádali odchod cizích vojsk, proběhla i hodinová generální stávka
- po nátlaku SSSR byl našimi představiteli podepsán **Moskevský protokol**, ve kterém byly nadiktovány podmínky dalšího vývoje Československa – **k upevnění pozic socialismu, opětovného zavedení cenzury a souhlas s dočasným pobytem sovětských vojsk na našem území**